

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради факультету
інформаційно-керуючих систем та
технологій
прот. № 1 від 27.08.2020 р

Рекомендовано
на засіданні кафедри
транспортного зв'язку
прот. № 1 від 27.08.2020 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ПРИСТРОЇ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Галузь знань 17 Телекомунікації та радіотехніка

Спеціальність 172 Телекомунікації та радіотехніка

Освітня програма Телекомунікації та радіотехніка

Проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор:

Слізаренко Андрій Олександрович (кандидат технічних наук, доцент),
Контакти: +38 (057) 730-10-82, e-mail: tz@kart.edu.ua

Асистент лектора:

Слізаренко Андрій Олександрович (кандидат технічних наук, доцент),
Контакти: +38 (057) 730-10-81, e-mail: tz@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: понеділок з 14.10-15.30

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Харків

Анотація курсу

Предметом курсу є вивчення принципів побудови, структурних і принципіальних схем технічних засобів телекомунікацій різного призначення та характеристик і параметрів типових елементів.

Вивчення в лекційному курсі теоретичних основ доповнюється лабораторними заняттями, мета яких - ознайомлення з методами досліджень і характеристиками типових елементів і пристроїв систем телекомунікацій.

Метою практичних занять є набуття практичних навичок виконання інженерних розрахунків основних елементів каналотворюючих пристроїв в системах телекомунікацій.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Вивчення курсу дозволяє поглибити знання в сфері загальних принципів побудови та схемотехнічних рішень типових елементів телекомунікаційних та радіотехнічних систем.

Ви зможете використовувати отримані знання при аналізі принципів побудови типових елементів і пристроїв різного призначення.

Команда викладачів і Ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто – у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння особливостей функціонування радіотехнічних систем залізничного транспорту, що знайшли широке застосування в системах управління роботою залізничного транспорту.

Схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Матеріал для самостійної роботи	
	Обговорення на заняттях	
	Лабораторні заняття	
	Практичні заняття	
	Курсова робота	
	Консультації	
	Екзамен	

Курс складається з лекцій, практичних занять та лабораторних занять. Курс супроводжується пояснювально-ілюстративним та наочним матеріалом.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://metod.kart.edu.ua/>), включаючи навчальний план, матеріали, завдання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення на заняттях. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступного заняття.

Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 6.

Загальна кількість годин вивчення дисципліни – 180.

Кількість годин відведена на проведення лекцій – 30.

Кількість годин відведена на самостійну роботу – 120.

Термін викладання – 1 семестр.

Теми курсу

Лекції, лабораторні заняття, практичні заняття

Теми лекцій

1. Вступ. Основні визначення в системах телекомунікацій. Мета і зміст курсу. Канали передачі інформації в системах телекомунікацій: проводові і радіо.

2. Принципи побудови проводових каналів зв'язку.

Рівні передачі.

3. Нормування параметрів каналів зв'язку

4. Дальність зв'язку. Проміжні підсилювачі та регенератори.

5. Радіоканали передачі інформації. Передавальні пристрої: структурні схеми і параметри.

6. Коливальні системи. Зв'язані коливальні контури. Характеристики і параметри.

7. Генератор із зовнішнім збудженням: фізичні процеси і режим роботи.

8. Автогенератори. Умови і режими збудження. Схеми автогенераторів.

9. Методи і схеми модуляції. Кутова модуляція.

10. Модуляція високочастотних коливань дискретними і цифровими сигналами.

11. Приймальні пристрої: структурні схеми, основні параметри.

12. Перетворювачі частоти супергетеродинних приймальних пристроїв. Побічні канали прийому.

13. Демодулятори аналогових і дискретних сигналів. Основні схеми і параметри.

14. Цифрові методи передачі аналогових сигналів. Аналого-цифрові перетворювачі сигналів. Принципи побудови та основні функціональні елементи волоконно-оптичних систем передачі

Теми лабораторних занять.

1. Дослідження коливальних систем.

2. Дослідження генераторів гармонічних коливань із самозбудженням.

3. Дослідження автогенераторів з кварцовими резонаторами

4. Дослідження фазового модулятора.

5. Дослідження перетворювача частоти в складі супергетеродинного приймача.

6. Дослідження детектування сигналів.

7. Дослідження аналого-цифрового перетворювача сигналів.

Теми практичних занять.

1. Розрахунок параметрів передачі

2. Розрахунок параметрів коливальних систем

3. Побудова АЧХ і ФЧХ коливальної системи.
4. Ескізне проектування каналу передачі.
5. Розробка структурних схем передавачів.
6. Розробка структурних схем приймачів.

Інформаційні матеріали

1. Радіотелекомунікаційні технології: радіопередавальні та радіоприймальні пристрої / О.В. Гайдук, П.В. Слободянюк, В.Л. Булгач, В.Г. Сайко, В.В. Пахтусов, В.В. Потапов. – Ніжин: «Аспект-Поліграф», 2007, 319с.
2. Слободянюк П.В. Довідник з радіомоніторингу/ П.В. Слободянюк, В.Г. Благодарний, В.С. Ступак, – Ніжин: «Аспект-Поліграф», 2008, 588с.
3. Єлізаренко О.В., Єлізаренко А.О. Коливальні кола і генератори: Конспект лекцій. – Харків, УкрДАЗТ, 2010.
4. Єлізаренко О.В., Єлізаренко А.О. Модулятори: Конспект лекцій. – Харків, УкрДАЗТ, 2011.
5. Єлізаренко А.О. Моделі поширення радіохвиль в каналах рухомого радіозв'язку: Конспект лекцій. – Харків, УкрДУЗТ, 2017.
6. Єлізаренко А.О. Перспективні напрямки розвитку залізничного технологічного радіозв'язку: Конспект лекцій [Текст] / А.О. Єлізаренко– Х.: УкрДУЗТ, 2019. - 45 с.
7. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Пристрої телекомунікаційних систем». Електронний ресурс <http://metod.kart.edu.ua/>
8. <http://metod.kart.edu.ua/>
9. http://www.uz.gov.ua/about/general_information/entertainments/pkbtbit/
10. http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-4/451889/

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, переводиться до державної шкали (5, 4, 3) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬН О - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛ БНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35- 59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Лабораторні заняття

Оцінюються за ступенем залученості (до 15 балів) та виконання завдання (до 15 балів). Ступінь залученості визначається рівнем виконання завдань самостійної роботи. Максимальна сума становить 30 балів.

Практичні заняття

Оцінюються за ступенем залученості (до 15 балів) та виконання завдання (до 15 балів). Ступінь залученості визначається рівнем виконання завдань самостійної роботи. Максимальна сума становить 30 балів.

Модульний контроль

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (15 питань в тесті). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Екзамен

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом обчислення середньоарифметичної суми балів двох модульних оцінок за 100-бальною шкалою (без складання екзамену) або проведення екзамену шляхом комп'ютерного тестування або відповідей на питання екзаменаційних білетів.

Результати навчання

Результати навчання за даним курсом:

- вміння проектувати, в т.ч. схемотехнічно, нові (модернізувати існуючі) елементи (модулі, блоки, вузли) телекомунікаційних та радіотехнічних систем, систем телевізійного й радіомовлення тощо;
- знання загальних принципів комп'ютерного моделювання елементів телекомунікаційних та радіотехнічних систем.

Команда викладачів:

Єлізаренко Андрій Олександрович (<http://kart.edu.ua/pro-kafedry-tz-ua/kolectuv-kafedru-tz-ua/elizarenko-ao-ua>) – лектор з дисципліни пристрої телекомунікаційних систем в УкрДУЗТ. Отримав ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.12.02 телекомунікаційні системи та мережі. Напрямки наукової діяльності: методи обробки інформації у телекомунікаційних системах та мережах.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими

студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>